

Mededeelingen over de Modelschool.

Het lager onderwijs der Modelschool, gegeven volgens de beste leerstelsels, is meer ontwikkeld en van eenen hooger graad dan datgene der gemeentescholen.

De kinderen welke tot de school toegelaten worden, moeten den ouderdom bereikt hebben van **9** jaren en mogen niet ouder zijn dan **14** jaren.

In de voorbereidende klas, waar de kinderen leeren lezen en schrijven, worden ze aangenomen op den ouderdom van **7** jaren.

Aan het bouwen der lokalen werden de beste en bijzonderste zorgen besteed.

De school bevat :

- a. Eene ruime overdekte zaal en twee groote opene plaatsen; de eerste, tijdens den winter en bij regenachtige dagen, de laatste gedurende den zomer, voor speelplaatsen dienende.
- b. Eene lichaams oefeningsplaats.
- c. Wel verlichte en wel van lucht voorziene klassen. (Om gezondheidsredenen en opdat de leeraar zijne zorgen zou kunnen wijden aan al de leerlingen, zonder onderscheid, worden slechts in elke klas **33** leerlingen toegelaten. Elke leerling bekleedt eene afzonderlijke schrijftafel).
- d. Eene groote teekenzaal.
- e. Warmteleiders (calorifères stelsel Casse), welke de gausche school met eene gelijke en gematigde warmte vervullen, en steeds de lucht ververschen.

Niet alleen wordt voorzien in het *onderwijs* der kinderen, maar tevens in hunne *zedelijke opvoeding*. Het onderwijs der Modelschool is gesteund op de volgende stelsels :

1. Al de ziel- en geestvermogens van het kind moeten te gelijk ontwikkeld worden.
2. Tot de verstandsontwikkeling behooren :
  - a. Het aanleeren of doen kennen der *eerste beginselen*;
  - b. Het aansporen tot *opmerkzaamheid* en tot *natuurlijke beschouwing* of bespiegeling.
3. Het aangeleerde moet goed en juist verstaan of begrepen worden. Halve kennis dient tot niets en is zelfs, in zekere gevallen, schadelijk.
4. Het aanleeren der eerste beginselen van al de wetenschappen, in de maat of in het bereik van de verstandsvermogens des kinds.
5. De schooloefeningen moeten dusdanig worden samengesteld, dat zij niet alleen berusten op het *geheugen*, maar het *nadenken* vergen.
6. Het onderwezene, betrekking hebbende op eene *stoffelijke* zaak, moet opgehelderd worden door het *aanschouwelijk* maken dier zaak zelve of ten minste door *afbeelding*; anders loopt men gevaar dat het kind zich van zekere dingen een onjuist denkbeeld vorme.
7. De *algemeene denkbeelden* behooren in het lager onderwijs niet te huis. Slechts degene, waarvan het kind zich rekenschap kan geven, moeten ontwikkeld worden.
8. De zedelijke opvoeding des kinds vergt :
  - a. Bestendige en onveranderlijke schoolwetten;
  - b. Ernstige tucht;
  - c. Het doen aannemen van goede gewoonten;
  - d. Het opwekken tot verhevene gevoelens en gedachten.

9. Door het kind te gewennen aan het bewonderen van al wat schoon is, wordt het kunstgevoel bij hem ontwikkeld en beoefend.
10. De lichaamskrachten groeien aan bij middel der oefening en van gezondheidsvoorzorgen.

Het *Schoolkomiteit* nam de volgende bepalingen aan :

1. Het onderwijs der school bevat : Het *lezen, schrijven, rekenen*, de *geschiedenis* en de *aardrijkskunde*. De cijferkunst zal onderwezen worden bij middel van het hoofdrekenen en der schrijfwijzen; de *meetkunde* door de oefening in het meten.
2. Een omstandig programma bepaalt, voor elke klas, de wetenschappelijke beginselen, het onderwerp uitmakende van het aanschouwelijk onderwijs.
Zij zijn : de *aardvormingsleer*, de *delfstofkunde*, de *plantenleer*, de *dierkunde*, de *natuur-, ontleed- en sterrekunde*, de *weêr- en bouwkunde*, de *kunstleer*, de *landbouwkunde*, de *gezondheidsleer* en de *huishoudkunde*.
3. De wetenschappelijke lessen zullen opgehelderd worden door het aanschouwelijk maken der zaken, waarop zij betrekking hebben.
4. Wanneer die zaken in de school niet tegenwoordig zijn, zal de leeraar zijne leerlingen op de plaatsen geleiden waar zij te vinden zijn.
De schoolwandelingen en uitstapjes zullen voor elke klas bijzonder bepaald en vastgesteld worden.
5. Elken dag wordt eene *teekening* gegeven.
6. Aan de *schrijfwijze* des heeren Dierckx is de voorkeur gegeven boven al de andere, omdat zij het lichaam in eene houding houdt in overeenkomst met de regelen der gezondheidsleer. Door deze schrijfwijze bewaart het loopend schrift zijnen waren, goeden vorm, hetgeen niet altijd met de andere methoden het geval is.
7. De fransche en vlaamsche spraakleer worden er onderwezen. Hetzelfde belang wordt gehecht aan de *schriftelijke* en *mondelingsche* schooltaak.
8. Aan het leeren van het *fransch* en het *vlaamsch* worden dezelfde zorgen besteed. De leeraar geeft de noodige uitleggingen in de taal, welke den leerling het gemeenzaamst is.
9. Het onderwijs der *toonkunde* bevat : de *klankmaat*, de *notenteel* en den *samenzang*.

De *Geheimschrijvers*,

K. BULS.

E. REISSE.

De *Voorzitter*,

P. TEMPELS.

Het Bestuur :

A. Couvreur, Volksvertegenwoordiger.

J.-K. Bischoffsheim, Senator.

Prosper Colard, Nijveraar.

Ernest Hendriex, Bouwkundige der Modelschool.

Emiel Féron, Advokaat.

Graaf **Eugene Goblet van Alviella**, Provinciaal Raadslid.

Karel Graux, Advokaat, leeraar aan de Hoogeschool.

Gustaaf Jottrand, Volksvertegenwoordiger, Voorzitter van den Onderrichtsbond.

Willem Tiberghien, Provinciaal Raadslid, leeraar aan de Hoogeschool.

Gustaaf Washer, Lid van het Bestuur der Godshuizen.